

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA NR. 330
din 27.03.2008

Dosar nr: 263/2007

Petiția nr: 5395 din data de 23.05.2007

Petent: Romani CRISS

Obiect: Separarea elevilor de etnie romă, anul II de studiu din cadrul Școlii Generale I-VIII, Josika Miklos, comuna Atid, județul Harghita.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

I.1.1. Romani CRISS, str. Buzești, nr.19, sector 1, București.

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1. Școala clase I-VIII, Josika Miklos, nr.393, cod poștal 537005, com Atid, județul Harghita;

I.2.2. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, str. General Berthelot, nr.28-30, sector 1, cod poștal 70738, București.

I.2.3. Inspectoratul Școlar Județean Harghita, Piața Libertății, nr.5, Miercurea Ciuc.

I.3. Procedura de citare

Prin adresa nr. 8662/21.08.2007, petentul a fost invitat în ziua de 06.09.2007, la sediul CNCD, în vederea audierii.

Prin adresa nr. 8661/21.08.2007, Școala Generală Josika Miklos Atid a fost invitată, prin reprezentant, în ziua de 06.09.2007, la sediul CNCD, în vederea audierii.

Prin adresa nr. 8660/21.08.2007, a fost invitat Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, prin reprezentant, în ziua de 06.09.2007, la sediul CNCD, în vederea audierii.

Prin adresa nr. 8663/21.08.2007, a fost invitat Inspectoratul Școlar Județean Harghita, prin reprezentant, în ziua de 06.09.2007, la sediul CNCD, în vederea audierii.

Procedura de citare a părților a fost îndeplinită la data de 06.09.2007, la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, potrivit prevederilor art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, republicată. Părțile nu s-au prezent la audieri.

II. Obiectul sesizării și susținerile părților

Susținerea petentei

Organizația Romani CRISS susține că, Școala Generală cu clase I-VIII „Josika Miklos” Atid are un număr total de 155 de elevi, dintre care 87 elevi aparțin etniei rromilor (un procent 56,13 % din numărul total de elevi ai școlii) și că directorul Școlii Generale „Josika Miklos” Atid, domnul Z N , a pus la dispoziția reprezentanților Romani Criss-ului un document în care era prezentată „situația elevilor romi pe clase”. Potrivit acestei situații, în anul II de studiu, elevii sunt separați în două clase. Astfel, în anul școlar 2006 – 2007, în clasa a II-a A, dintr-un număr total de 14 elevi, 8 sunt de etnie romă, iar **în clasa a II-a B, dintr-un număr total de 16 elevi, toți aparțin etniei rromilor**. Din discuția reprezentanților Romani CRISS cu directorul școlii a reieșit faptul că decizia de separare a elevilor de clasa a II-a se ia la nivelul școlii, în funcție de performanța școlară în clasa I. Directorul Școlii Generale Atid a susținut că elevii de clasa a doua sunt separați strict în funcție de rezultate, „fără a se ține cont de etnie”.

Susținerea Inspectoratului Școlar Județean Harghita

Prin adresa nr. 7774/30.07.2007, Inspectoratul Școlar Județean Harghita formulează, la solicitarea C.N.C.D., un punct de vedere referitor la situația sesizată de organizația Romani Criss, precizând că acest caz este în atenția lor și că va fi rezolvat începând cu anul școlar 2007 – 2008. I.S.J. Harghita susține că aceste clase (a II-a A și a II-a B) au fost constituite pe baza nevoilor speciale ale elevilor, recunoscând că respectiva măsură de selecție a dus la segregare. În finalul adresei se menționează că Școala Generală „Josika Miklos” s-a străduit să asigure servicii educaționale de remediere, a reușit să obțină sprijinul financiar al unei fundații olandeze pentru a asigura o masă elevilor care provin din medii dezavantajate și că este o organizație școlară capabilă să rezolve problema cu responsabilitate.

Susținerea Școlii Generale „Josika Miklos”

Prin adresa nr. 7767/30.07. 2007, Școala Generală „Josika Miklos” a transmis C.N.C.D. un punct de vedere cu privire la situația elevilor romi din această școală. Domnul Z N directorul școlii, susține că în luna aprilie 2007 a primit vizita unor reprezentanți Romani Criss, care s-au arătat interesați de integrarea copiilor romi în activitatea instructiv – educativă a școlii, despre abandonul școlar și despre eforturile depuse de către conducerea școlii pentru integrarea acestor copii. În cursul discuției, conducerea școlii a explicat motivația separării elevilor de clasa a II a, asigurând reprezentanții Romani Criss de faptul că în niciun moment nu a existat

intenția de a discrimina copiii romi. Astfel, clasa a II-a B a fost organizată cu scopul de a recupera rămănerile în urmă la însușirea cunoștințelor strict necesare pentru continuarea studiilor în clasele superioare. Conducerea școlii susține că separarea elevilor din clasa a II-a B nu s-a făcut pe criteriul etnic, ci pe criteriul performanței.

Nu s-a urmărit crearea unei clase formată numai din elevi romi, ci în clasa a II-a B au fost școlarizați acei elevi care au împlinit vârsta clasei chiar și cu 4 ani. **Acești elevi provin din familii în care părinții duc o viață migratoare.** Domnul director Zoltan Nagy a precizat în răspunsul său că școala pe care o conduce a depus eforturi susținute în ceea ce privește integrarea elevilor romi în învățământ. Astfel, în anii 2005 și 2006 Școala „Josika Miklos” a participat la programul „Acces la Educație pentru Grupurile Dezavantajate”, un program PHARE care s-a axat pe reducerea abandonului școlar și asigurarea unui mediu corespunzător pentru educație inclusivă a elevilor proveniți din medii dezavantajate. În cadrul acestui program s-a asigurat o masă de prânz pentru 50 de elevi romi timp de 160 de zile, s-au organizat activități de remediere, activități practice, activități culturale, activități periodice (serbări de Moș Nicolae, Moș Crăciun, Carnavalul, Festivalul Cântecelor Populare). După încheierea programului ACESS (la 1 noiembrie 2006), școala din Atid a fost singura din județul Harghita care a putut continua unele dintre activitățile menționate cu sprijin din partea unei organizații olandeze (pentru două mese de prânz săptămânal pentru 60 de elevi romi), și al cadrelor didactice care au asigurat gratuit activitatea de remediere pentru acești elevi.

Susținerea Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului

Prin adresa nr. 8113/08.08.2007, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului răspunde C.N.C.D.-ului în legătură cu memoriul organizației Romani CRISS, comunicând faptul că Direcția Generală Management Învățământ Preuniversitar nu poate formula un punct de vedere argumentat în legătură cu obiectul sesizării. În acest sens, M.E.C.T. susține că documentul pe care se bazează acuzația de segregare prezintă numai date cantitative (respectiv numărul de elevi la clasă în cadrul școlii), în absența altor elemente semnificative fiind insuficient pentru a se putea emite o concluzie cu privire la prezența sau la absența segregării în cadrul Școlii cu clasele I-VIII, Josika Miklos. Ulterior, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului a comunicat C.N.C.D., prin adresa 9239/04.09.2007, că situația sesizată de Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii – Romani CRISS este în atenția Inspectoratului Școlar al Județului Harghita și va fi remediată începând cu anul școlar 2007 – 2008.

Prin adresa nr. 4326/03.09.2007, Inspectoratul Școlar Județean Harghita comunică C.N.C.D. rezolvarea situației de segregare a copiilor romi din cadrul Școlii Generale Josika Miklos din comuna Atid. Astfel, prin Decizia nr. 88/03.09.2007, Consiliul de Administrație al școlii a hotărât reorganizarea claselor a III-a în anul școlar 2007 – 2008 pentru desființarea segregării sesizate de Romani CRISS, în felul următor:

- Cei 6 copii maghiari din clasa a III-a se împart în cele două clase constituind astfel 2 clase mixte din punct de vedere etnic;
- În clasa a III-a A vor fi 3 copii maghiari și 11 copii romi iar în clasa a III-a B vor fi 3 copii maghiari și 13 copii romi.

Totodată se menționează că segregarea s-a produs din cauza numărului mare de copii cu cerințe educative speciale care au primit educație remedială.

III. Motivele de fapt și de drept

În drept, potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, „(...) prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul public, economic, social, cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Potrivit art. 2, alin. 3 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.”

Potrivit art. 2, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele pe care la generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe (...)”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

În același sens, Curtea Constituțională a României, prin Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, a stabilit că „un tratament diferențiat nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice”. De asemenea, prin Decizia nr.135 din 5 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite.” (Decizia nr.20/2000, M.Of. nr.72/2000, DH 2000, p.44).

Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului (Adoptată de Conferința generală a UNESCO, la Paris, 14 decembrie 1960, intrată în vigoare la 22 mai 1962, conform dispozițiilor art.14; România a ratificat Convenția la 20 aprilie 1964 prin Decretul nr. 149, partea I, din 20 aprilie 1964, publicat în Buletinul Oficial, nr. 5 din 20 aprilie 1964) reprezintă instrumentul internațional care interzice în mod expres **segregarea în educație**. Astfel, în Art. 1 al Convenției se statuează că prin discriminare se înțelege orice distincție, excludere, limitare sau preferință care, întemeiată pe rasă, culoare,[...], origine națională sau socială, [...] are ca scop sau ca efect suprimarea sau alterarea egalității de tratament în ceea ce privește învățământul și mai ales: a) înlăturarea unei persoane sau unui grup de la accesul la diverse tipuri sau grade de învățământ; b) limitarea la un nivel inferior a educației unei persoane sau a unui grup; c) instituirea sau menținerea unor sisteme sau instituții de învățământ separate pentru persoane sau grupuri, plasarea unei persoane sau grup într-o situație incompatibilă cu demnitatea umană.

De asemenea, în analiza speței trebuie să ne raportăm la instituțiile internaționale, care, în materia **interzicerii segregării** în educație a copiilor romi au formulat recomandări statelor în vederea dispunerii de măsuri corespunzătoare, pentru a elimina efectele discriminării în educație față de copiii romi. În acest sens, Colegiul Director ia act de Recomandarea Generală XXVII privind discriminarea față de romi, adoptată de Comitetul privind Eliminarea Discriminării Rasiale care indică statelor membre: "18. Să prevină și să evite cât de mult posibil segregarea elevilor romi, și să mențină în același timp deschisă posibilitatea educației bilingve ori în limba maternă; în acest sens, să încerce să ridice calitatea educației în toate școlile și nivelul rezultatelor în școli pentru comunitatea minoritară, să recruteze în cadrul corpului didactic persoane din rândurile comunităților de romi și să promoveze educația interculturală".

Recomandarea nr.4/2000 cu privire la educația copiilor romi din Europa, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei recomandă ca: „10. Statele membre să se asigure de faptul că realizarea unei programe separate nu va duce la crearea unor clase separate”.

Recomandarea de Politică generală nr. 3 privind combaterea rasismului și intoleranței față de romi, adoptată de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței recomandă ca statele membre ale Consiliului Europei "să combată ferm orice formă de segregare școlară față de copiii romi și să le asigure egalitatea efectivă a accesului la educație"

Potrivit legislației privind prevenirea și combaterea discriminării, pentru ca o faptă să fie considerată ca fiind faptă de discriminare, aceasta trebuie să întrunească, cumulativ, următoarele condiții:

- *fapta să constea într-o deosebire, excludere, restricție sau preferință.*
- *deosebirea trebuie să aibă la bază unul sau mai multe criterii de discriminare.*

Potrivit legii, criteriile de discriminare sunt: *rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu.*

- *deosebirea bazată pe unul dintre criteriile de discriminare prevăute de lege are drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege.*

- măsura să nu fie justificată obiectiv de un scop legitim și metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

Potrivit Notificării Nr. 29323/20.04.2004 emise de Ministerul Educației și Cercetării prin Cabinetul Secretarului de Stat pentru Învățământul Preuniversitar, în vederea aplicării în totalitate a Convenției Internaționale privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, a Convenției Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului și a prevederilor din Convenția UNESCO privind Discriminarea în Educație, Ministerul Educației și Cercetării **interzice formarea grupelor în învățământul preșcolar, precum și a claselor I și a V-a, cuprinzând exclusiv sau preponderent elevi romi.** Acest tip de organizare a grupelor / claselor, indiferent de motivele invocate, constituie forme de segregare.

Examinând conținutul petiției și documentele depuse la dosar și având în vedere Notificarea nr. 29323/20.04.2004 emisă de Ministerul Educației și Cercetării, Colegiul director constată în cadrul Școlii Generale „Josika Miklos” Atid apariția fenomenului de segregare la nivelul clasei a II-a B din anul școlar 2006-2007.

Colegiul Director reține faptul că s-au depus eforturi din partea școlii de a reduce abandonul școlar și de a asigura un nivel mediu corespunzător pentru o educație inclusivă, pentru elevii care provin din grupuri dezavantajate sau că s-au desfășurat o serie de programe Phare, care au fost în sprijinul copiilor de etnie rromă, dar consideră că împărțirea pe clase trebuie să fie făcută echilibrat, fără a apărea fenomenul segregării.

Colegiul Director ia act de răspunsurile Inspectoratului Școlar Județean Harghita formulate pentru CNCD, în care acesta recunoaște că elevii din clasa a II-a B anul școlar 2006-2007 au fost segregati.

Colegiul Director reține că în clasa a II-a B au fost școlarizați acei elevi care au împlinit vârsta clasei chiar și cu 4 ani și că acești elevi provin din familii în care părinții duc o viață migratoare și consideră că această măsură de împărțire a elevilor pe clase nu are o justificare obiectivă. Împărțirea elevilor pe clase trebuie să aibă la bază principiile pedagogice..

Față de cele de mai sus, în temeiul art.20.alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată , **cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate, referitoare la Școala Generală „Josika Miklos” din comuna Atid, județul Harghita, întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, potrivit art. 2 alin. 1 și art. 2 alin. 4 prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare

2. Recomandă Școlii Generale „Josika Miklos” din comuna Atid, județul Harghita să depună diligențele în vederea înlăturării consecințelor discriminării prevăzute la pct.1

3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte

IV. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța competentă și în termenul legal potrivit prevederilor art. 20, alin. 10 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, precum și prevederilor Legii nr.554/2004 a contenciosului administrativ.

V. Modalitatea de plată a amenzii (dacă este cazul)

- nu este cazul;

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

GERGELY DEZIDERIU - Membru

HALLER ISTVAN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA - Membru

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și prevederilor Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu

